

Medietilsynet
Nygata 4
1607 Fredrikstad

20.12.2017

Innspill til Medietilsynets arbeid og rapport om NRK og mediemangfold

Norsk Journalistlag (NJ) er organisasjonen for redaksjonelle medarbeidere, herunder ledere og frilansere som har journalistikk som yrke. Vi har i vårt program at vi skal arbeide for redaksjonelt mangfold, og herunder sikre at NRK opprettholder et bredt programtilbud av høy kvalitet.

Vi vil fortløpende svare på problemstillingene som Medietilsynet har skissert for denne høringsrunden, men vil innledningsvis påpeke at vi stiller oss noe spørrende til Kulturdepartementets korte tidsfrist for arbeidet. Vi merker oss derfor at det i oppdragsbrevet fra departementet understrekes at tilsynet kan be om forlenget frist.

1. Hvordan NRKs tilbud, sammenlignet med tilbudet til andre aktører, bidrar til innholds- og bruksmangfold?

NRKs posisjon blant borgerne er ganske unik. De skårer høyt på troverdighet, kvalitet og ikke minst bredde. Og Medietilsynet tilsyn viser at NRK leverer på det oppdraget Stortinget har gitt dem. Norsk Journalistlag mener en av grunnene til at vi i Norge fortsatt har et riktig og allsidig mediemangfold, er en sterk allmennkringkaster.

Norsk Journalistlag (NJ) mener det ikke er holdepunkter for å si at NRKs posisjon per i dag har medvirket til mediebransjens generelle utfordringer. Hovedforklaringen ligger etter vår mening i at internasjonale aktører har forsynt seg grovt av det norske annonsemarkedet – noe som igjen har bidratt til behov for store kostnadskutt og nedbemanning.

Norsk Journalistlag synes det er klokt at det er en løpende diskusjon om NRKs oppdrag og utøvelsen av dette, men mener det må skje på bakgrunn av analyser som bygger på fakta og ikke næringspolitiske hensyn. I denne sammenheng vil vi imidlertid minne om at dette må skje innenfor NRKs grunnleggende redaksjonelle frihet. I dette ligger retten til å avgjøre hva som skal publiseres i kanalen, inkludert utvalg av materiale, presentasjon av oppfatninger, vinklinger osv. Men også beslutninger om den daglige ledelsen og driften av redaksjonen – inkludert organisering, administrasjon, disponering av det budsjettet som er stilt til rådighet for redaksjonen, bruk av journalistiske arbeidsmetoder og tilsetting av redaksjonelle medarbeidere.

Journalistikk er et gode for borgerne, ved at det understøtter, sikrer og videreutvikler demokratiet i et samfunn. Mediemangfold skal først og fremst bidra til at borgerne sikres et tilstrekkelig omfang av journalistikk som ivaretar demokratiet og Grunnlovens infrastruktur.

Men dette er vår påstand og Medietilsynet bør, før de kommer med sin rapport til Kulturdepartementet, gjøre en grundig undersøkelse for å kartlegge NRKs betydning for nettopp dette.

De landene som har de sterkeste offentlige kringkasterne, har også de sterkeste kommersielle mediene, målt både i økonomi og utbredelse. Dette ble bekreftet i 2013, i en komparativ analyse av mediemarkedene i 14 land:

http://downloads.bbc.co.uk/aboutthebbc/insidethebbc/howwework/reports/pdf/bbc_report_public_and_private_broadcasting_across_the_world.pdf

Norsk Journalistlag har ingen tro på at å begrense NRKs tilgang til ressurser vil styrke andre. Det blir ikke mer mediemangfold av å ta fra noen for å gi til andre. Her slutter vi oss til Mediemangfoldsutvalgets klare anbefaling om at det i en overgangsfase er behov for en samlet økt statlig satsning for å opprettholde det gode og brede medietilbudet norske borgere har i dag.

NJ merket seg også uttalelsen fra Landslaget for lokalaviser under Medietilsynets innspillsmøte. Generalsekretær Rune Hetland fremhevet at NRK er en viktig bidragsyter til å løfte interessene for lokalavisen – gjennom mellom annet hyppig sitering, avisrunder og intervju med lokale redaktører.

2. Hvordan NRKs innhold, særlig digitalt, påvirker tilbudet til aktører som lever av egne inntekter, og om tilbudet til publikum derigjennom svekkes?

Norsk Journalistlag kan vanskelig se for seg at NRK ikke skal kunne være til stede som nyhetsformidler på de plattformer hvor brukerne er, men ser behovet for at Medietilsynet bør søke svar på noen sentrale spørsmål:

1. Hvordan påvirker NRKs satsning på nett og mobil trafikken til kommersielle aktører? Og hvordan påvirker dette det totale mediekonsumet?
2. Hvordan påvirker NRKs satsning på nett og mobil utviklingen i salg og betalingsvilje for abonnement til de kommersielle aktørene?
3. Er det geografiske forskjeller på hvordan samspillet mellom NRK og de kommersielle aktørene fungerer, og er det evt. behov for ulike reguleringer?

3 I hvilken utstrekning NRK gjennom samarbeid med andre aktører bidrar til mediemangfold?

Mange lytteposter og flere som ser, er en viktig forutsetning for et bredt mediemangfold. Norsk Journalistlag er derfor skeptisk til de som har tatt til ordet for at NRK skal dele mye mer av sitt innhold. Nasjonale, regionale og lokale medier vil få muligheten til å erstatte egne redaksjonelle ressurser med gratis innhold fra NRK. NTBs markedsgrunnlag vil kunne bli alvorlig svekket og truet. Blir det mer mediemangfold av det? NJ mener i så måte at Tariffavtalen for NRK fra 2017 i § 15 om opphavsrett i betydelig grad begrenser NRKs muligheter til å selge programstoff videre.

Norsk Journalistlag har mer tro på at NRK kan bidra med tilgang på lokaliteter, teknologi og ikke minst kompetanse. Det siste er vurdert som en av bransjens største utfordringer i årene som kommer. NJ anbefaler Medietilsynet å se på hvordan NRK kan være en pådriver her, og hvordan det gode samarbeidet som alt finnes i flere regioner kan videreutvikles og/eller gjøres forpliktende.

Fokus på frafall og medlemstall

Både Norsk Journalistlag og de øvrige bransjeorganisasjonene har brukt mye tid på å fortelle om hvor mange journaliststillinger som har forsvunnet de siste ti årene. Over 1000 er svaret, om vi legger fallet i medlemsmassen i NJ til grunn. Våre undersøkelser viser videre at de aller fleste av disse har forsvunnet ut av yrket. Mer eksakte tall finnes dessverre ikke, men vi vet at organisasjonsgraden i store deler av vår bransje er svært høy, og derfor gir tallet et godt bilde på situasjonen i bransjen.

Ser man på utviklingen i tallet på NJ-medlemmer i NRK, viser den på papiret ikke samme fallende utvikling som bransjen for øvrig. Disse tallene gir imidlertid liten mening uten nærmere forklaringer. En viktig forklaring er at journalistlaget i NRK de senere år har økt sin organisasjonsgrad, ved blant annet å rekruttere medlemmer fra redaksjonelle støttefunksjoner og fagområder som den kommersielle bransjen ikke har. Funksjoner som trengs for å utføre bredden som ligger i NRKs oppdrag. Her vil NRK levere egne, bearbejdede tall som viser hvordan stillingene fordeles og hva som eks. vis er det reelle konkurransebildet opp mot den kommersielle delen av bransjen.

Norsk Journalistlag ser frem til den endelig rapporten fra Medietilsynet og bistår gjerne med utfyllende informasjon dersom det er av interesse.

Med vennlig hilsen
for Norsk Journalistlag

Dag Idar Tryggestad
nestleder